

فرهنگ کردی و مفاهیم زیبای انسانی موجود در موسیقی قوم کرد

از آزادی تا عشق و طبیعت و جوانی

• شما از خانواده بزرگی هستید و علاوه بر آن با شعر و ادبیات کردی هم آشنایی دارید. اگر ما به ادبیات این فرهنگ و این قوم از مردم ایران رجوع کنیم، مفاهیمی اینچنین در مورد صلح و همین طور نغمه‌های ماندگاری در این زمینه وجود دارد که از این مفاهیم صحبت کند و قابلیت بیان جهانی هم داشته باشد؟

چنین کارهایی وجود دارد. برای آزادی، سیدعلی‌اصغر کردستانی آثاری دارد که در مورد آزادی است و هنوز هم مورد توجه مردمان نواحی کردنشین است. اکثر شعرهای کردی عاشقانه است، مخصوصا آنهایی که جنبه محلی دارند، همه در جهت عشق به زندگی و طبیعت است و به دور هم زندگی کردن و هوای هم را داشتن اشاره دارد. موسیقی خودش انزاعی است و هر کسی می‌تواند برداشت خودش را داشته باشد. وقتی کلام روی موسیقی می‌آید کمی خاص‌ترش می‌کند. ما کامکارها هم تمام هدف‌مان همین گوش مردم برسد. در بخش فارسی می‌بینیم که تمام گروه تحت‌تأثیر یک خواننده است. مثلا فرض کنید خواننده مشهوری برنامه‌ای را اجرا می‌کند، مردم فکر می‌کنند حتی آن کی زده می‌شود را هم خواننده می‌زند و هیچ‌وقت گروه را به آن شکل نمی‌بینند. در بخش فارسی کار کامکارها، خواننده هم مانند نوازنده، بخشی از آن است، ولی در بخش کردی چون برخی از مخاطبان، کلام را متوجه نمی‌شوند، بیشتر از ریتم ارتباط برقرار می‌کنند و خود موسیقی را متوجه می‌شوند. من فکر می‌کنم شاید به دلیل این که خودمان هم کرد هستیم، این موسیقی را خوب اجرا می‌کنیم.

• و پیامی که در زدن ساز به دنبال آن هستیم، همین است که من آن عشقم و خواسته خودم را که از آزادی، صلح و برابری است، به گوش مردم برسانم.

• گروه کامکارها، گروهی است که رپر تواریهایی که اجرا می‌کند اگر با کلام باشد، اغلب کردی است و طبیعتا خیلی از مردم ایران کرد نیستند، اما این گروه

رضا نامجو- شهروند | اردشیر کامکار، یکی از برادران خانواده بزرگ کامکار است که مانند خویشان خوددستی فعال بر آتش موسیقی دارد. این موسیقیدان که به صورت تخصصی کمانچه، قیچک و ویولون می‌نوازد، از محضر استاد محمدرضا لطفی هم بهره جسته و البته سال‌ها نزد بزرگان خانواده کامکار مانند پشنگ کامکار به فراگیری موسیقی پرداخته است. گروه کامکارها یکی از سرمدمداران تحقیق و اجراء در زمینه موسیقی نواحی است. این گروه که اعضایش را نوازندگان کرد زبان تشکیل می‌دهند، فارغ از جغرافیای سیاسی، تاریخی و فرهنگی گریزی به دیگر مناطق ایران زمین می‌زنند و با تلفیق موسیقی مناطق این سرزمین، آثاری زیبا می‌آفرینند. اردشیر کامکار یکی از کسانی است که اعتقاد دارد باید مرزبندی‌ها را کنار گذاشت و با استفاده از روح صلح دوست موسیقی به پیوند اقوام کمک کرد. این نوازنده معتقد است اگر خواننده‌ای از یک منطقه قصد اجرای اثری به زبان منطقه‌ای دیگر را داشته باشد، باید او را پذیرفت تا بتواند پیام صلح‌شادی و آزادی ایران زمین را رفته رفته به گوش جهانیان برساند. گفت‌وگوی مابالاردشیر کامکار را در ادامه می‌خوانید.

بای صحبت اردشیر کامکار، آهنگساز و نوازنده کمانچه درباره نت‌هایی که نوای صلح سر می‌دهند

عشق و باهم بودن آرزوی تمام ما است

- هنرمندان با مردم از روبه‌رو صحبت می‌کنند
- موزیسین‌ها در سال‌های جنگ هم از در صلح وارد می‌شوند
- تمام هدف کامکارها این بوده که پیام صلح و شادی را به جهان برسانیم

رضا نامجو- شهروند | اردشیر کامکار، یکی از برادران خانواده بزرگ کامکار است که مانند خویشان خوددستی فعال بر آتش موسیقی دارد. این موسیقیدان که به صورت تخصصی کمانچه، قیچک و ویولون می‌نوازد، از محضر استاد محمدرضا لطفی هم بهره جسته و البته سال‌ها نزد بزرگان خانواده کامکار مانند پشنگ کامکار به فراگیری موسیقی پرداخته است. گروه کامکارها یکی از سرمدمداران تحقیق و اجراء در زمینه موسیقی نواحی است. این گروه که اعضایش را نوازندگان کرد زبان تشکیل می‌دهند، فارغ از جغرافیای سیاسی، تاریخی و فرهنگی گریزی به دیگر مناطق ایران زمین می‌زنند و با تلفیق موسیقی مناطق این سرزمین، آثاری زیبا می‌آفرینند. اردشیر کامکار یکی از کسانی است که اعتقاد دارد باید مرزبندی‌ها را کنار گذاشت و با استفاده از روح صلح دوست موسیقی به پیوند اقوام کمک کرد. این نوازنده معتقد است اگر خواننده‌ای از یک منطقه قصد اجرای اثری به زبان منطقه‌ای دیگر را داشته باشد، باید او را پذیرفت تا بتواند پیام صلح‌شادی و آزادی ایران زمین را رفته رفته به گوش جهانیان برساند. گفت‌وگوی مابالاردشیر کامکار را در ادامه می‌خوانید.

نگاه اردشیر کامکار به توانایی موسیقی در دور هم جمع کردن آدم‌ها

موسیقی، صدای مردم ایران است

بیکره هستیم و اگر عضوی درد بگیرد، همه بدن‌مان درد می‌گیرد. بنابراین باید در میان این اقوام حداقل در مرز ایران درد مشترک و شادی مشترک را باهمدیگر صدای کنیم.

• تا به حال شده که با نوازندگان گوناگون از قومیت‌های مختلف کنار هم بنشینید و ساز بزنید؟ فکر می‌کنید که کار کردن آن از منظر موسیقایی چیست؟

بله. با نوازندگان دیگر ساز زده‌ام. این کار مانند گفت‌وگویی است که بین ما ایجاد می‌شود و هر کسی با حس خودش آن هند مشترک را بیان می‌کند. به نظر من این اتفاق خیلی خوب است که ما زمینه‌ای را فراهم کنیم تا بتوانیم نوازنده‌های اقوام مختلف در کنار هم بنشینند و ساز بزنند و صحبت کنند یا کارشان را از پایه بدهند.

• چرا مردم عاشق موسیقی اند؟

موسیقی در سخت‌ترین لحظات به‌دندان می‌رسد.

• چهره‌هایی را در موسیقی کشورهای دیگر می‌بینیم که اگر از لوی اعتراضی بودن موسیقی آنها بگذریم، می‌بینیم که در نهایت صلح و آرامش را می‌خواهند. از سسوی دیگر موسیقی فضایی است که مردم خلوت‌شان را با آن پر می‌کنند و در مهمانی‌ها و مراسم شادی هم با آن دم‌خورند. به نظر تان ریشه این هم‌نشینی‌ها

بیکره هستیم و اگر عضوی درد بگیرد، همه بدن‌مان درد می‌گیرد. بنابراین باید در میان این اقوام حداقل در مرز ایران درد مشترک و شادی مشترک را باهمدیگر صدای کنیم.

• تا به حال شده که با نوازندگان گوناگون از قومیت‌های مختلف کنار هم بنشینید و ساز بزنید؟ فکر می‌کنید که کار کردن آن از منظر موسیقایی چیست؟

بله. با نوازندگان دیگر ساز زده‌ام. این کار مانند گفت‌وگویی است که بین ما ایجاد می‌شود و هر کسی با حس خودش آن هند مشترک را بیان می‌کند. به نظر من این اتفاق خیلی خوب است که ما زمینه‌ای را فراهم کنیم تا بتوانیم نوازنده‌های اقوام مختلف در کنار هم بنشینند و ساز بزنند و صحبت کنند یا کارشان را از پایه بدهند.

• چرا مردم عاشق موسیقی اند؟

موسیقی در سخت‌ترین لحظات به‌دندان می‌رسد.

• چهره‌هایی را در موسیقی کشورهای دیگر می‌بینیم که اگر از لوی اعتراضی بودن موسیقی آنها بگذریم، می‌بینیم که در نهایت صلح و آرامش را می‌خواهند. از سسوی دیگر موسیقی فضایی است که مردم خلوت‌شان را با آن پر می‌کنند و در مهمانی‌ها و مراسم شادی هم با آن دم‌خورند. به نظر تان ریشه این هم‌نشینی‌ها

اجرای موسیقی به زبان‌های غیرمادری

رشید بهبودف، خواننده‌ای که به صد زبان مختلف آواز خوانده

• شما در یکی از کنسرت‌های تان که اگر درست به‌خاطر داشته باشیم در تالار وحدت اجرا شد، واژه‌ای به کار بردید که جالب و به نوعی نشان‌دهنده فروتنی بود. در رپر تواری تان لری، کردی، فارسی و بختیاری بود. خواننده لر زبان بود و گفتیبس از مردم می‌خواهم که اگر آن گونه‌ها که اصل کلام و گویش‌شان است و خواننده از پیشش برنیامد، ما را ببخشند. وقتی هنرمند به این شکل با مردم مواجه می‌شود، حتی افرادی که بخوانند به نظر باشند، نمی‌توانند خودشان را نشان دهند و می‌گویند هدف‌شان معرفی فرهنگ ما بود...

ما در دنیا می‌بینیم که خواننده‌های آمریکایی که معروف هم هست می‌آید اشعار مولانا را می‌خواند یا به‌عنوان مثال رشید بهبودف، خواننده فقید جمهوری آذربایجان به صد لهجه دنیا آهنگ می‌خواند و حتی فارسی هم خوانده است. ما خیلی راحت او را می‌پذیریم و می‌گوییم چه جالب! فلاخی فارسی خوانده، ولی وقتی میان خودمان این کار را می‌کنیم، نمی‌پذیریم یا دیر می‌پذیریم. برای من کرد خیلی جالب است که خواننده معروفی مانند استاد شجریان و سایر اساتید بیایند و یک قطعه کردی بخوانند. خیلی جالب می‌شود که در آوازهای‌شان در جاهایی از مقام‌های کردی یا

شیرازی استفاده کنند یا همان طور که در شب، سکوت، کویر آقای شجریان یک آهنگ خراسانی خواندند. درست است که خودشان خراسانی هستند ولی این آهنگ خیلی جذاب بود. مخصوصا که حاج قربان سلیمانی دوتار نواز شهیر خراسانی هم در آن آلبوم حضور زیبایی داشتند و کارشان به دل‌ها نشست. ما باید این را بپذیریم. من خودم دوست دارم در کنسرتی که به‌خصوص در قالب اقامت اجرا می‌شود، یک نفر از همان قوم این کار را انجام دهد، ولی کمی این کار برای ما محدودیت دارد، به دلیل این که اسباب‌ساز هم نداریم خودمان نمی‌توانیم این کار را انجام دهیم، ولی وقتی بخوایم یک آهنگ شیرازی اجرا کنیم، خیلی بهتر می‌شود که یک فرد شیرازی کار را بخواند. وقتی هم که یک نفر آمد و یک آهنگی خواند به‌عنوان این که ما می‌خواهیم به‌فهمانیم شیرازی هم جزئی از ما است، استقبال می‌کنیم. همان طور که قبلا هم گفتیم به‌حال تلاش خودمان را می‌کنیم تا به بهترین نحو کارمان را انجام دهیم و اگر هم در جاهایی مشکلاتی بود به بزرگواری خودتان ما را ببخشید. فکر می‌کنم وقتی سیاستمداران هم مانند هنرمندان متوجه شوند که باید از روبه‌رو با مردم صحبت کنند، نه از بالا، اندک‌اندک زبانتاری خواهد داشت. همه ما باید امیدوار به چنین اتفاقی باشیم.

موسیقی اقوام مختلف در کنار هم معنا می‌یابد

مگر می‌شود حاج قربان سلیمانی را نادیده گرفت

• فکر می‌کنید نگاه حمایتی به یکدیگر میان موسیقیدانان مناطق مختلف وجود دارد؟

در زمینه موسیقی ما می‌خواهیم تمام اقوام ایران به همدیگر احترام بگذارند. نه این که به‌طور مثال من به کسی که از خراسان می‌آید و دوتار می‌زند به‌عنوان افرادی که از طبقه فرودست هستند و به واسطه زندگی در ویلیج وضع مالی مناسبی ندارند، به دیده نامناسب بنگرم. وقتی من به او اهمیت بدهم، خودم را بالا بردم. حضور حاج قربان سلیمانی و بسیاری دیگر از خدایگان منطقه خراسان که موسیقی بکر آن بخش از ایران را حفظ کردند و سینه‌به‌سینه به دیگران آموختند، ستودنی و فراموش‌ناشدنی است. مگر می‌شود او را نادیده گرفت. این است که ما از نظر موسیقایی باید اول برای خودمان اهمیت قابل شویم و خود را با قدرت نشان بدهیم. بعد از آن دنیا ما را می‌پذیرد. وقتی ما موسیقی ایرانی اجرا می‌کنیم، اما حتی خودمان همدیگر را قبول نداریم. به نظر من این کار تاثیر منفی می‌تواند داشته باشد. وقتی ۸۰ میلیون نفر همه از یک موسیقی حمایت کنند، این مسأله در تمام دنیای می‌تواند تاثیر گذار باشد. الان نوازنده‌هایی در دنیا هستند که معروف به حساب می‌آیند ولی وقتی کارشان را گوش می‌کنیم، می‌بینیم که یک کار معمولی آریه داده‌اند. مثلا نوازنده‌ای است به نام «ترمن» که در دنیا مطرح شده است، ولی فکر

تکنید که شخصی مانند او نیست. شاید ۲ هزار نفر از او هم بهتر باشند، ولی چون دنیای سرمایه‌داری پشت او است و از او حمایت می‌کنند، دنیا قبولش کرده است. ما هم اگر از همدیگر حمایت کنیم می‌توانیم پیام‌مان را به تمام دنیا برسانیم.

صلح از نگاه اردشیر کامکار

صلح یعنی به حق هم تعرض نکنیم

• تعریفی که مردم از صلح دارند و خیلی از موزیسین‌ها توانسته‌اند نماینده آنها باشند دقیقا چیست؟

به هر حال فکر می‌کنم معنی صلح این باشد که تمام انسان‌ها از منابعی که از زمین به دست آورده‌اند به‌عنوان یک انسان و موجودی که روی این کره هستند، بتوانند به حق استفاده کنند و کسی تعرضی به آن یکی نداشته باشد. همه بتوانند به صورت قانونمند از زندگی و منابع استفاده مثبت کنند. من فکر می‌کنم اگر تعریف کوچکی بخوایم داشته باشیم شاید این باشد.

• می‌توان گفت موسیقی هم مانند صلح یک مفهوم انتزاعی است. فکر می‌کنید در شرایطی که جهان امروز دارد و با توجه به گفت‌وگو‌هایی که بین ملل مختلف ایجاد

